

ODMĚŇOVÁNÍ KOMUNÁLNÍCH POLITIKŮ

REMUNERATION OF MUNICIPAL REPRESENTATIVES

Lukáš Hulínský

ABSTRAKT

Odměňování politiků je stále do značné míry opomíjené téma, ačkoliv se jedná o jeden z významných motivátorů pro vstup do politiky, případně pro znovuzvolení. V české akademické obci se platům volených zástupců věnuje velmi malá pozornost. Tato práce se věnuje lokální úrovni malých až středních obcí, mapuje nynější situaci a upozorňuje na možné nedostatky současného nastavení systému. Systém odměňování, ačkoliv je dán legislativou a působí vcelku rigidně, tak umožňuje velké rozdíly napříč obcemi podobné velikosti.

Klíčová slova: obec, politik, odměňování, plat, legislativa, zastupitel

JEL classification: H79

ABSTRACT

Remuneration of politicians is still quite a neglected topic, despite it being an important motivator for entering politics or running for re-election. In the Czech academic community, very little attention is paid to the salaries of elected representatives. This paper deals with the local level of small to middle-sized municipalities, describes the current situation and highlights possible shortcomings of the current system settings. The remuneration system, although given by the legislation and being quite rigid, allows for large differences across municipalities of similar size.

Key words: municipality, politician, remuneration, salary, legislation, representative

JEL classification: H79

ÚVOD

Česká lokální politika a samospráva si v posledních dekadách prošly změnami a rozvojem v řadě ohledech. Měnily se kompetence, legislativa, ale i volební pravidla. Zároveň je české prostředí typické tím, že disponuje velkým množstvím lokálních samospráv, z čehož plyne významná potřeba schopných reprezentantů, kteří budou zastávat funkce ve vedení obce. I v obcích menší velikosti je však třeba určitých kompetencí. Starosta, případně užší vedení obce, se musí umět zorientovat v příslušné legislativě a je povinen vyznat se ve svých pravomocích a povinnostech, zároveň tito reprezentanti musí jednat s péčí řádného hospodáře, čímž se kladou nároky nejen na efektivnost fungování obce. Zmíněné skutečnosti vyžadují několik předpokladů, s tím spojené adekvátní odměňování zvolených zástupců. Tato práce se zaměří na platy zastupitelů, které jsou jedním ze zásadních motivátorů pro vstup do politiky.

Aby dané funkce vykonávali schopní lidé, je nutné alespoň rámcově znát jejich celkové motivace a způsob, jak je do daných funkcí přilákat. Gulzar and Khan (2018) na základě svého experimentu v Pákistánu dochází k závěrům, že významnou roli hraje vědomí, že ve funkci můžete přispět ke zlepšení společnosti. Přiznávají ale i znatelný podíl budoucího osobního prospěchu. Besley (2004) se zaměřil na oblast, se věnuje i tato práce, touto oblastí jsou platy. Dochází k závěrům, že vyšší platy vedou k vyšším kvalitám kandidátů, zároveň ale dodává, že se zvyšuje i počet méně schopných kandidátů. Ve větších obcích zároveň mohou svou významnou roli hrát i stranické nominace, které v některých případech fungují jako bariéry vstupu či demokratické soutěže, což potvrzují například i Hoffman a Lyons (2013). Opačný názor na politické strany mají Poutvaara a Takalo (2003), kteří zdůrazňují, že strany předvýběrem kandidátů snižují informační asymetrii vůči voličům.

Cílem článku je shrnout historický i současný stav platů obecních zastupitelů a zmapovat, jak se se celková výše platů liší mezi jednotlivými obcemi, dále diskutovat, zda je současný stav adekvátní a nastínit možná východiska pro zlepšení.

I DOSAVADNÍ VÝZKUM

Významný přínos v této oblasti přinesli Ferraz a Finan (2009), kteří rovněž potvrzují vyšší kvalitu kandidátů (především z hlediska vzdělání) s vyšším platem, všimají si rovněž i vyššího podílu žen. Zároveň pak pozorují i dopady po zvolení, kdy díky lepší reprezentaci obce dochází ke zlepšení infrastruktury, školství a dalších oblastí. Vyšší kvality politiků s vyšším platem potvrzují i Garliarducci a Nannicini (2010) nebo Linde (2014). Messner a Polborn (2003) rozšiřují problematiku i o náklady příležitosti, kdy argumentují tezí, že schopnější lidé mají více příležitostí jiného uplatnění, a tedy je nutné je přilákat vyšším platem.

V českém prostředí rozsáhlejší výzkum na toto téma prozatím neproběhl, výjimkou je článek od autorů Palguta a Pertold (2018), kteří dochází k závěrům, že v rámci mezinárodního srovnání jsou čeští politici spíše hůře placeni. V souladu se zahraničím dochází k závěru, že vyšší plat má vliv na vyšší politickou soutěž a na přilákání více vzdělaných kandidátů i kandidátů z manažerských či administrativních profesí. Nicméně jejich výzkum se zaměřil pouze na obce do 1000 obyvatel. Vedle toho Šaradín (2019) zkoumal vliv (ne)uvolněnosti starosty na fungování obce, kdy převažujícím výstupem je právě nižší kvalita fungování v obcích s neuvolněným starostou oproti obcím s uvolněným starostou. Výzkum se ale zaměřil pouze na malé obce do několika tisíc obyvatel, kde podíl neuvolněných starostů výrazně roste. Logicky je tedy na místě podívat se i na to, jakým způsobem je právě uvolněný starosta odměňován a zda lze považovat jeho plat za adekvátní a konkurenceschopný.

Česká legislativa změnila výši platů celkem dvacetkrát od vzniku samostatného českého státu. Plat je tvořen formou fixních hodnot v závislosti na funkci, velikosti obce a případně i na možnosti, zda je volený zástupce uvolněný nebo neuvolněný. Významnou proměnnou je ještě jedna oblast, a tou je složení zastupitelstva jako takového. Tato práce se zaměřuje primárně na obce mezi 5 až 50 tisíci obyvateli. Zastupitelstva si sama o sobě v rámci limitů stanovují, kolik zastupitelů budou mít (viz Tabulka 1), zároveň ovlivňují i skladbu funkcí, kde je rovněž velký prostor pro variabilitu mezi obcemi stejné velikosti. Celkové náklady na platy zastupitelů tak mohou být velmi rozdílné, stejně tak průměrný plat zastupitelů v dané obci.

Tab. 1 » Počet zastupitelů v obcích v České republice v závislosti na velikosti obce

Počet obyvatel obce	Počet zastupitelů
3000 – 10000	11 – 25
10000 – 50000	15 – 35

Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb., Česká republika

Mezi tyto faktory navíc vstupuje i zapojení zastupitelů do komisí, díky čemuž si zastupitelé mohou ovlivňovat plat a opět ho do značné míry navyšovat, i když nutno podotknout, že zde navýšení není tak významné.

Vedle toho hraje též značnou roli, zda zastupitel vykonává funkci na plný úvazek (je tzv. uvolněný), dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb. §71 a §72 má v takovém případě nárok na odměnu dle tabulkové přílohy zákona. Druhou možností jsou tzv. neuvolněné funkce, kdy zastupitelé vykonávají i jiné zaměstnání či podnikání. V tomto případě mají zastupitelé nárok na pracovní volno v souvislosti s výkonem funkce a je jim ze strany zaměstnavatele poskytnuta i náhrada mzdy, kterou následně proplácí obec, a to včetně pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění. V případě fyzické podnikající osoby je odměna stanovena paušální částkou. Neuvolnění zastupitelé nemají automatický nárok na jinou odměnu ze strany obce, ale obec ji může poskytnout v rámci limitů dané příslušnou legislativou.

Platy jsou konstruovány dle základního mechanismu, který prošel různými menšími technickými změnami. V zásadě jde o fixní část, která je stanovena dle funkce a varianty, zda je zastupitel uvolněný nebo neuvolněný. K tomu je přidána variabilní složka, která je dána velikostí obce, zpravidla za každých 100 obyvatel je mírné navýšení platu. Takto je konstruován plat od zákona 262/1994 Sb. až do 414/2016 Sb., v nichž jsou tabulky součástí příloh zákonů. Od zákona 318/2017 Sb. a dále je systém upraven pouze na fixní složku a obce jsou rozděleny do 11 pásem podle počtu obyvatel.

Z výše zmíněného je očividné, že plat lokálních politiků hraje svou roli v kvalitě fungování obcí, i když nutno podotknout, že nikoliv nezbytně. Zároveň česká legislativa nastavuje určitou rigidnost systému, která je dána tabulkovým urče-

ním platů, i když nutno přiznat, že určitá volitelnost je schována v uvolněnosti, případně neuvolněnosti zastupitele. Na místě tedy je zmapovat současnou situaci ohledně platů zastupitelů a porovnat je napříč českými obcemi.

2 DATA A METODY

Příslušná legislativa umožňuje na základě tabulek v přílohách zákonů přesně určit výši platů jednotlivých politiků v každé obci. Těchto zákonů mezi roky 1993 až 2020 je celkem 20. Pro účel porovnání byl vybrán uvolněný starosta jako vrcholný reprezentant každé obce, kterého lze přirovnat k manažerské funkci v soukromé firmě. Je na místě zmínit, že starosta nemusí být nutně uvolněný, pro účely práce ale není tato varianta zvažována. Jsou sestaveny různá pásma dle velikosti obce a vytvořeny časové řady reprezentující výši platů dle jednotlivých zákonů pro roky 1995 až 2020. Tyto platy pak jsou porovnány s průměrnou mzdou v daném roce, kdy zákon, a s ním spojené tabulkové platy, platil. Vzniká tak koeficient, který reprezentuje násobek průměrné mzdy. Vše je doplněno i o grafické znázornění. Výsledkem je tak ucelený pohled na vývoj platu vůči průměrné mzdě v jednotlivých pásmech obcí, díky čemuž lze do značné míry hodnotit nakolik může být funkce starosty lákavá z hlediska peněžního motivu a lze dále zvážit, zda jsou rozdíly, které jsou dány velikostí obce, adekvátní.

V další části práce jsou použita data z databáze Monitor státní pokladny. Pro obce mezi 5 až 50 tisíci obyvatel v letech 2010–2020 jsou vybrána celková data o výdajích na odměny zastupitelů (položka číslo 5023 rozpočtu obce). Tato data jsou následně vydělena počtem zastupitelů, čímž vzniká ukazatel průměrný plat zastupitele dané obce. Tento ukazatel umožňuje porovnání výdajů mezi obcemi, kde jsou různé počty zastupitelů a kde je zároveň jiná skladba uvolněných a neuvolněných reprezentantů obce. Žádná databáze v České republice v současné době nemá k dispozici celková data o skladbě zastupitelstev z hlediska funkcí a počtu uvolněných zastupitelů. Vypočtená data pro jednotlivé roky jsou znázorněna opět graficky. Cílem je ověřit, zda je rozpětí celkových výdajů na platy zastupitelů v podobně velkých obcích relativně podobné, nebo zda dochází k nějakým zásadním rozdílům.

Pro doplnění celé problematiky je i ukázán vztah celkových výdajů na platy zastupitelů a počtu obyvatel obce a v poslední řadě vztah počtu zastupitelů a celkových výdajů na platy zastupitelů v obcích mezi 5 a 50 tisíci obyvateli.

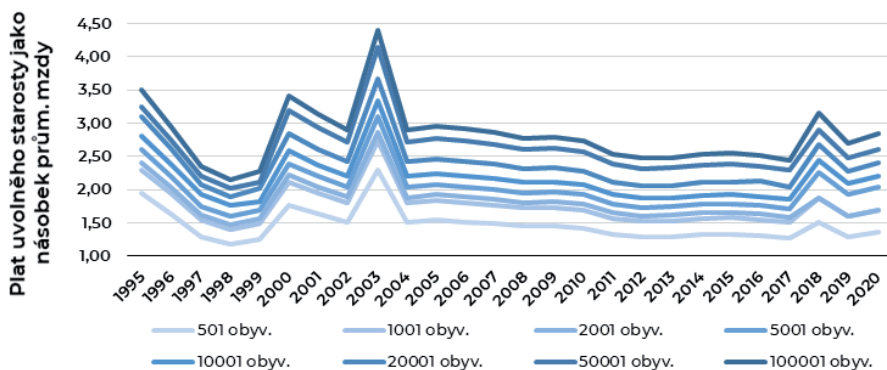
3 VÝSLEDKY ZKOUMÁNÍ A DISKUZE

Hlavní cíl práce, zmapovat platové poměry politických reprezentantů v obcích mezi 5 a 50 tisíci obyvateli a porovnat je napříč českými obcemi, se podařilo naplnit. V první řadě se práce věnovala platu uvolněného starosty na malé obci do 5000 obyvatel a následně i platům ostatních reprezentantů. Byly objeveny značné rozdíly u obcí stejné velikosti, což značí, že systém pro určování platů volených zástupců obcí je vcelku variabilní. U starostů šlo o srovnání s průměrnou mzdou, z čehož lze rovněž vyvodit určité závěry.

3.1 PLAT UVOLNĚNÉHO STAROSTY

Starosta jako vrcholný reprezentant obce je v praxi manažerská pozice, která musí řídit zpravidla až desítky lidí, ať už jako další zastupitele, nebo jako zaměstnance v rámci obecního úřadu. Z toho vyplývá velká řada povinností a významná odpovědnost, jež by zákonitě měla být i lépe ohodnocena.

Graf 1 » Vývoj platu uvolněného starosty vůči průměrné mzdě pro různé veliké obce.

Zdroj: Česká legislativa (viz seznam zdrojů), vlastní zpracování

Dle grafu 1 výše je očividné, že plat uvolněného starosty si prošel v posledních 25 letech mnoha změnami. Kromě let 1996, 1998, 2001, 2010, 2012 a 2013 se plat měnil každý rok. Hlavní změny byly především do roku 2004, následně lze říct, že se plat vyvíjel relativně stabilně, byť lze pozorovat, že šlo o určitý pokles

vůči průměrné mzdě. Graf reprezentuje vybrané velikosti obcí a k nim přiřazené platové ohodnocení, které je vyjádřeno jako násobek průměrné mzdy daného roku. V roce 2017 došlo ke změně zákona včetně systému tabulkových platů, a tedy došlo ke změně trendu, což se projevuje následně v roce 2018. Jelikož jde ale zatím o krátký časový úsek, tak nelze konstatovat, zda jde o krátkodobé výkyvy nebo budoucí růst.

V první půlce sledovaného období si lze všimnout, že plat se vůči průměrné mzdě vyvíjel velmi dynamicky, kdy se koeficient, například mezi roky 1998 a 2003, až zdvojnásobil. Takto významný růst platů u politických reprezentantů je vcelku vzácný, ačkoliv je nutno uznat, že v případě roku 2003 jde pouze o jednorocní výkyv.

Shrňme-li ale hlavní výstupy, tak plat starosty obce nad 500 obyvatel se pohybuje okolo 1,3 až 1,5násobku průměrné mzdy, což při nárocích na znalosti veřejné správy a příslušné legislativy nemusí být zrovna dostatečné ohodnocení, a navíc starosta nedisponuje žádným aparátem. Zvláště pak v lokalitách, kde v blízkosti obcí jsou větší města a možnost uplatnění pro schopné kandidáty je zde výrazně vyšší. Lze tedy očekávat, že v takových místech budou starostové často neuvolnění, protože platy v soukromém sektoru budou vyšší a jim se více vyplatí vykonávat činnost starosty jako neuvolnění zástupci. Velmi podobně lze uvažovat až do úrovně obce s 5000 obyvateli. Navazuje to tak závěry výzkumu, který provedl Šaradín (2019).

Podíváme-li se na větší obce, tak diskuse o adekvátnosti platu je již na místě o něco méně. Lze se pouze pozastavit nad rapidním nárůstem a následně poklesem okolo roku 2003, kde se plat změnil až o 1,5násobek průměrné mzdy, což je velmi výrazná změna. Pokles v následujících letech je vůči průměrné mzdě rovněž vcelku významný a je tedy na místě se ptát, zda to nemohlo vést k odlivu schopných starostů. Ačkoliv v absolutních hodnotách plat v těchto letech rostl, tak průměrná mzda rostla rychleji, proto lze vyvodit, že finanční situace starosty roste pomaleji než u průměrného občana.

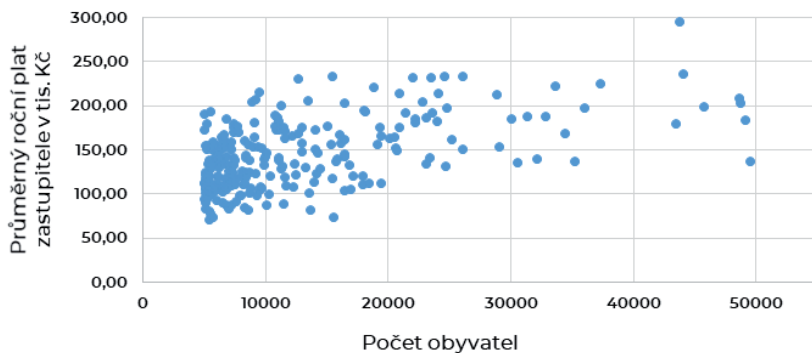
Pokles platu obecních zastupitelů vůči průměrné mzdě může vést ke dvěma dopadům. Prvním je, že dotyční budou usilovat o jejich zvýšení, čímž na jejich úrovni mohou dosáhnout například tím, že svůj mandát změní na neuvolněný a jako hlavní činnost budou mít jiné zaměstnání či podnikání. Druhý potenciální

dopad je ten, že do těchto pozic budou kandidovat méně kvalifikovaní kandidáti, jelikož mají nižší náklady obětované příležitosti, druhý dopad rovněž ale nevyklučuje možnost, že mezi kandidáty budou i altruisté. Každopádně výstupy znázorněné na grafu 1 naznačují, že k těmto dopadům může docházet. K podobným dopadům došli například i Messner a Polborn (2003).

3.2 PRŮMĚRNÝ PLAT ZASTUPITELŮ

Tato část se zaměří na to, jak moc se liší výdaje na platy zastupitelů v jednotlivých obcích. Lze očekávat, že variabilita mezi podobně velkými obcemi bude existovat vzhledem k velkému rozpětí počtu zastupitelů, které obce ze zákona musí mít, a možnosti různých kombinací počtu místostarostů, radních, komisí a poměru uvolněných a neuvolněných zastupitelů. Srovnání je zpracováno pro jednotlivé roky 2010 až 2020, ale vzhledem k tomu, že se variabilita nijak zásadně neměnila, tak je níže uveden pouze graf za rok 2020.

Graf 2 » Rozložení průměrných ročních platů zastupitelů obcí v roce 2020

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

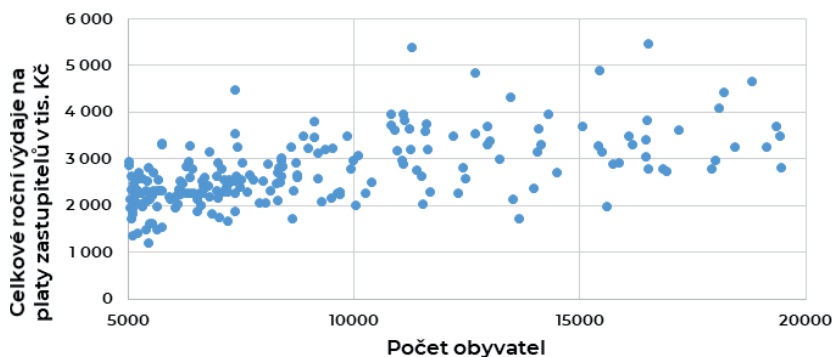
Graf 2 ukazuje, že variabilita v rámci průměrných platů zastupitelů v obcích mezi 5 a 50 tisíci obyvateli je značná. V řadě případech lze konstatovat, že dvě stejně veliké obce mohou mít až několikanásobný průměrný plat zastupitelů. Na konkrétním příkladě Petrovice u Karviné (5385 obyvatel, 21 zastupitelů) má průměrný plat zastupitele zhruba 69,5 tisíc Kč a naproti tomu Františkovy lázně (5461 obyvatel,

11 zastupitelů) má průměrný plat 191,9 tisíc Kč. Když vezmeme v potaz celkové výdaje na platy zastupitelů v těchto obcích (bez přepočítání na zastupitele), tak zde jsou rovněž výrazné rozdíly. Významná variabilita je viditelná i u platů ve větších obcích, nicméně zde rozdíly nejsou tak výrazné jako u obcí mezi 5 a 20 tisíci obyvateli, částečně je to dáno nejspíše i tím, že jejich počet je nižší.

Zcela logicky plat na osobu s vyšším počtem obyvatel mírně roste, což je dáno vyššími sazbami platů a pravděpodobně i vyšším podílem uvolněných zastupitelů než v menších obcích.

Z výše uvedeného plyne, že zastupitelé, ačkoliv mají platy dány tabulkově, jsou schopni platové ohodnocení do značné míry ovlivňovat skrze složení jednotlivých funkcí a podílu uvolněných zastupitelů. Díky tomu mohou vznikat velké rozdíly napříč obcemi podobné velikosti. Tabulkový plat v zásadě určuje limity, kolik obec může platit svým zastupitelům. Realita ale ukazuje, že tyto limity jsou relativně málo omezené a umožňuje stejně velké obci vyplácet až několikanásobně více prostředků na platech zastupitelům. Pro dokreslení celkového obrazu se ještě podíváme na celkové výdaje na platy zastupitelů v obcích mezi 5 a 20 tisíci obyvateli, kde výše vykreslená variabilita byla nejvyšší. Logickým protiargumentem může být, že variabilita průměrného platu zastupitele je do značné míry dána rozdílnými počty zastupitelů. Graf 3 ale ukazuje, že i celkové výdaje na platy zastupitelů v těchto obcích jsou výrazně rozdílné. Opět jsou znázorněny pouze výdaje za rok 2020, v ostatních letech je variabilita opět velmi podobná.

Graf 3 » Celkové výdaje na platy zastupitelů pro rok 2020 v obcích mezi 5 a 20 tisíci obyvateli (v tis. Kč)

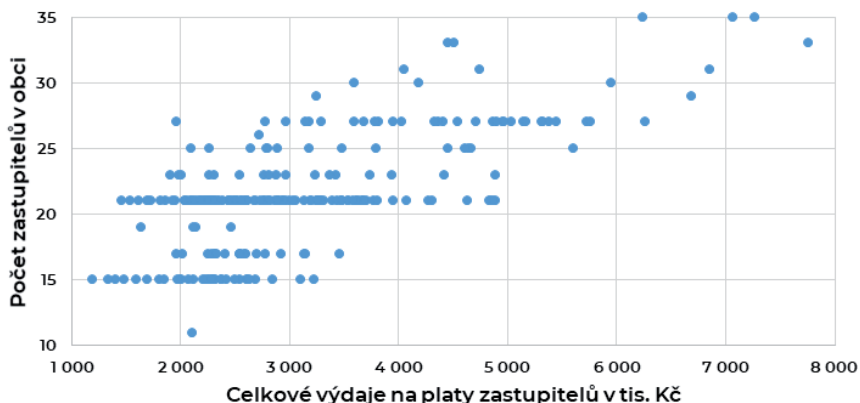

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Když bude opět uveden jeden příklad, tak Petrovice u Karviné (5385 obyvatel) měly celkové výdaje na platy v roce 2020 ve výši 1,46 mil. Kč, oproti tomu Vítkov (5670 obyvatel) celkem 3,28 milionu Kč, což je více jak dvojnásobek.

Poslední graf, který dokresluje celkové rozdíly mezi obcemi, ukazuje vztah počtu zastupitelů a celkových výdajů na platy.

Graf 4 » Závislost výše celkových výdajů na platy zastupitelů a počtu zastupitelů v obcích mezi 5 a 50 tisíci obyvateli v roce 2020

Zdroj: Monitor státní pokladny, vlastní zpracování

Graf 4 jasně ukazuje, že rozdílnost platů není dána ani rozdílným počtem zastupitelů. Opět jsou zde několikanásobné rozdíly mezi obcemi se stejným počtem zastupitelů. Do grafu nebylo pro přehlednost zahrnuto město Prostějov, které má výdaje na platy zastupitelů výrazně vyšší než ostatní zkoumané obce a to 10,3 mil. Kč v roce 2020 při 35 zastupitelích.

Důvody rozdílů, ať už průměrného platu zastupitele či celkových výdajů na platy zastupitelů, mohou být různé. Jednak to může být dáno historií obce, kdy zkrátka v některých obcích by mohli mít menší, resp. méně nákladnější zastupitelstvo, ale zkrátka není motivace a je politicky složité snížit počet zastupitelů či zvýšit počet neuvolněných zastupitelů na úroveň jiných obcí. Dalším faktorem může být počet zaměstnanců úřadu. V neposlední řadě je možné, že v některých obcích je větší počet zastupitelů, kteří jsou neuvolnění, jelikož ale

neexistuje jednotná databáze o počtech uvolněných a neuvolněných zastupitelů, tak nelze prozatím toto tvrzení prokázat.

Výše zmíněné skutečnosti ukazují, že zde existují výrazné disproporce v odměňování zastupitelů z pohledů obcí. Nutno ale zmínit, že to nemusí být špatně. Konstatovat v tuto chvíli, že odměňování zastupitelů je nastaveno nedostatečně, by bylo velmi krátkozraké. Dosavadní zjištění neříkají nic o kvalitě fungování obce či velikosti administrativy. Je zde možnost, že obce, kde je vyšší průměrný plat zastupitele či výdaje na platy, fungují lépe, protože tamější zastupitelé častěji pracují jako uvolnění a mohou se práci plně věnovat. V opačném případě se můžeme domnívat, že obce s nižšími výdaji na platy naopak mají více neuvolněných zastupitelů, ale úřad zaměstnává více osob v rámci administrativy. Tedy tyto potenciální úspory na platech zastupitelů jsou využity na platy zaměstnanců obecního aparátu a výsledná kvalita fungování obce je srovnatelná. Sesbírat data o velikosti a rozsahu je rovněž velmi komplikované. Každá obec má jiné okruhy činností, které musí zabezpečit a případně i jinou spádovou oblast, a je velmi komplikované tyto výdaje srovnávat. Zůstává to však námětem pro další výzkum.

ZÁVĚR

Platy politických představitelů na lokální úrovni zůstávají již delší dobu bez většího zájmu nejen veřejnosti, ale i akademické obce. Jde o oblast, která je do značné míry neprozkoumaná, nezmapovaná a vytváří velký prostor pro akademické bádání.

První část této práce se věnovala platům uvolněných starostů. Na starostu jako vrcholného politického reprezentanta obce jsou kladeny vysoké nároky z hlediska manažerského řízení, orientace v legislativě, pravomocích a povinnostech obce. Z tohoto důvodu je žádoucí, aby kvalitní kandidáti nebyli demotivováni vstoupit do politiky kvůli nízkému platu, který nepokryje ani náklady příležitosti. Při analýze dat bylo zjištěno, že uvolněný starosta zvláště v obcích do 5000 obyvatel má plat sice vyšší než průměrný, ale ne příliš významně. Zvláště v obcích, v jejichž blízkosti leží větší města, je možné, že starostové budou spíše inklinovat k neuvolněné variantě funkce, protože se jim finančně vyplatí věnovat se i jiné práci. Obecně zvláště v posledních 15 letech platy sice rostly, ale oproti průměrné mzdě pomaleji, což z dlouhodobého hlediska může vést ke sníženému zájmu

o tuto pozici. Těmito zjištěními lze rozšířit výzkum, který provedl Šaradín (2019). Nutno ale dodat, že analýza nezahrnuje další motivátory, které mohou být relevantní pro výkon funkce. Tímto směrem by se měl ubírat další výzkum.

V další části práce byly porovnány obce mezi 5 a 50 tisíci obyvateli, a to z hlediska průměrného platu zastupitele a celkových výdajů na platy zastupitelů. Dle očekávání byla potvrzena významná variabilita mezi obcemi podobné velikosti, a to až v násobcích. Přístup obcí je tedy k finančnímu ohodnocení zastupitelstva diametrálně rozdílný. Nutno zopakovat, že je třeba vzít tato zjištění jako podnět pro další výzkum. Obce s nižším podílem či počtem uvolněných zastupitelů mohou ušetřené prostředky naopak vkládat do administrativního aparátu obce a ve výsledku může obec fungovat velmi podobně jako ta, kde je více zastupitelů uvolněných a věnují se práci v obci ve větší míře. Systém, ačkoliv působí vcelku rigidně, je tak velmi flexibilní. Otázkou tedy zůstává, zda je to správné. Na jednu stranu to podporuje decentralizační teorém, a sice že menší obce ví lépe, co potřebují, a je tedy vhodné, aby byly dobře financovány včetně jejich hlavních reprezentantů. V opačném případě však mohou obce kvůli současné situaci financovat své zastupitele neefektivně. Velkou otázkou samozřejmě zůstává, jak daní zastupitelé pracují, zde se ale dostáváme do problematické roviny, kdy musíme určit, co je ukazatelem dobře fungujícího zastupitelstva. Je to vyrovnaný rozpočet? Objem investic? Velikost úřadu? Kvalita infrastruktury a služeb? Životní úroveň? To vše lze více či méně zhodnotit, ale každá obec má jiné specifické problémy a témata, která musí řešit, a tím vzniká velmi složitě uchopitelný problém, který právě ve spojení se srovnáváním obcí není snadno řešitelný. Vhodnou cestou může být zapojení zastupitelů přímo do výzkumu a zaměření se více na jejich motivace a jejich vnímání výše platu a způsobu jejího stanovení. To vše ale zůstává rovněž námětem pro další výzkum.

OZNÁMENÍ / ACKNOWLEDGEMENT

The paper was prepared as one of the outputs of a research project of the Faculty of Finance and Accounting at the Prague University of Economics and Business „Economic and institutional aspects of public finance“ registered by the Internal Grant Agency of Prague University of Economics and Business under the registration number F1/7/2019.

ODKAZY V TEXTU A BIBLIOGRAFICKÉ CITACE

BESLEY, Timothy a Joseph SCHUMPETER (2004). Lecture: Paying Politicians: Theory and Evidence. *Journal of the European Economic Association*, 2(2/3), 193–215. <https://doi.org/10.1162/154247604323067925>

FERRAZ, Claudio a Frederico FINAN (2009), *Motivating Politicians: The Impacts of Monetary Incentives on Quality and Performance*, National Bureau Of Economic Research, working paper 14906

GAFLIARDUCCI, Stefano A NANNICINI (2010). Tommaso, *Do Better Paid Politicians Perform Better? Disentangling Incentives from Selection*. CEIS Working Paper 162, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1567436>

GULZAR, Saad a Muhammad Yasir KHAN (218). *Motivating Political Candidacy and Performance: Experimental Evidence from Pakistan*. Stanford King Center on Global Development Working paper.

HOFFMAN, Mitchell a Elizabeth LYONS (2013). *Do Higher Salaries Lead to Higher Performance? Evidence from State*. Politicians Rotman School of Management Working Paper No. 2345085, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2345085>

LINDE, Daan van der (2014). *Do Wages Affect Politicians' Performance? A regression discontinuity approach for Dutch municipalities*, Working Papers 14–15, Utrecht School of Economics.

MESSNER, Matthias a Mattias K. POLBORN (2003), *Paying Politicians*, IGER Working Paper No. 246, <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.468480>

PALGUTA, Ján a Filip PERTOLD (2018). *Dopady vyšších platů politiků na volby do zastupitelstev obcí*. Praha: Národohospodářský ústav AV ČR. ISBN 978-80-7344-468-6.

POUTVAARA Panu a Tuomas TAKALO (2003). Candidate Quality, *International Tax and Public Finance*, Springer; International Institute of Public Finance, vol. 14(1), s. 7–27.

ŠARADÍN, Pavel (2019). Politika na půl úvazku aneb Neuvolnění starostové: Jak fungují jejich obce? *Sociologický časopis*, 2019, Vol. 55, No. 4: 503–522, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., Praha. <https://doi.org/10.13060/00380288.2019.55.4.475>

Využitá legislativa

Zákon č. 262/1994 Sb. – o odměnách členům zastupitelstev v obcích

Zákon č. 20/1997 Sb. – novela nařízení vlády o odměnách členům zastupitelstev v obcích

Zákon č. 23/1999 Sb. – novela nař. vl. o odměnách členům zastupitelstev v obcích

Zákon č. 128/2000 Sb. – o obcích

Zákon č. 358/2000 Sb. – o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 173/2001 Sb. – změna nař. vlády o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 122/2002 Sb. – změna nař. vlády o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 37/2003 Sb. – o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 337/2004 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 697/2004 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 50/2006 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 614/2006 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 79/2008 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 20/2009 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 375/2010 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 459/2013 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 52/2015 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 352/2015 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 414/2016 Sb. – změna nařízení o odměnách za výkon funkce členům zastupitelstev

Zákon č. 318/2017 Sb. – o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků

Zákon č. 202/2018 Sb. – změna nařízení o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků

Zákon č. 338/2019 Sb. – změna nařízení o výši odměn členů zastupitelstev územních samosprávných celků

Ing. Lukáš Hulínský

Vysoká škola ekonomická v Praze,

Katedra veřejných financí Fakulty financí a účetnictví

Email: Lukas.hulinsky@vse.cz